

MYRÅ BARNEHAGE

ÅRSPLAN

2023-2025

INNHALDSFORTEGNELSE

Innhold

Velkommen som leser av årsplanen for Myrå Barnehage!	3
Vår visjon "MEG I VERDEN - bærekraftige barn, i dag og for fremtiden"	5
Bærekraftige barn	6
Vi i barnehagen	8
Forpliktelser	10
Barnehagens samfunnsmandat	10
FNs barnekonvensjonen.....	10
Barnehageloven.....	10
Rammeplanen	10
Satsingsområder i barnehagene i Randaberg	11
REKOMP.....	11
Pedagogisk rammeverk for Myrå Barnehage.....	13
Mangfold og gjensidig respekt.....	14
Tilhørighet, vennskap og felleskap	14
Danning, omsorg, lek og læring	15
Medvirkning	17
Livsmestring og helse	18
Planlegging, vurdering og dokumentasjon	20
Tilvenning	22
Tilvenning / overgang hjem - barnehage	22
Tilvenning / overgang barnehage - skole	23
Våre nærmeste samarbeidspartnere i Randaberg Kommune	24
Randaberg - en trafikk sikker kommune	24
PROSJEKTARBEID - bærekraftige barn, i dag og for fremtiden.....	25
Bærekraftig utvikling.....	27
Fagområder og progresjon.....	28

Velkommen som leser av årsplanen for Myrå Barnehage!

Denne årsplanen er et **arbeidsredskap** for personalet, og dokumenterer verdier, valg og begrunnelser for det pedagogiske arbeidet i barnehagen vår. Samtidig skal den gi informasjon til foreldre, samarbeidspartnere og barnehagemyndighet.

Å bidra til at alle barn i Myrå får en barndom preget av **trivsel, trygghet og tilhørighet** er den viktigste oppgaven vår. Vi jobber mye i smågrupper, da vi erfarer at dette er med på å styrke barnas identitet, vennskap og muligheter for **medvirkning** i hverdagen. Alle voksne i Myrå skal være omsorgsfulle, med et spesielt blikk for det enkelte barn, de skal skape gode relasjoner til barna, og være tydelige rollemodeller. De ansatte skal møte barna med respekt og toleranse, og synliggjøre at hver og en har en verdi i seg selv.

De kommende årene vil vi fortsette å ha ekstra oppmerksomhet på **«Bærekraftige barn, i dag og for fremtiden»** Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Vi skal bli bedre kjent med nærområdene våre og dets ressurser. De ansatte skal bidra til gode holdninger, og vi skal sammen sette søkelyset på alle små og store miljøriktige handlinger både lokalt og globalt. Å være bærekraftig handler om noe mer enn miljøet, det handler om noe bra som varer gjennom hele livet og videre generasjoner. Det er en annerkjennelse av at vi bare har en klode, og at det er i vår interesse å ta vare på den. I denne satsningen vil vi også bruke den ressursen som foreldregruppa i barnehagen er, for i sammen ta gode lokale valg – «Små steg for kloden»

Vi har verdens beste arbeidsplass takket være de unike barna som går her i Myrå barnehage. Vi får en varm velkomst når vi kommer inn døra om morgenen, og smil og latter er aldri langt vekke. Takk for at vi får dele hverdagen sammen! Ansatte i Myrå barnehage er **heldige** som får jobbe på barnas lekeplass.

Randaberg juni 2023

Med vennlig hilsen

Merethe Andersen Ranvert

Styrer, Myrå barnehage

Vår visjon “MEG I VERDEN - bærekraftige barn, i dag og for fremtiden”

Viktigheten av å se og anerkjenne barnet som individ og som en del av et felleskap er grunnleggende for barndommens egenverdi og fremtid. Alle barn som begynner i barnehagen har på seg en ryggsekk med ulike erfaringer og verdier. Alle bærer med seg en livshistorie, og vi ønsker å bidra positivt til denne historien. Vårt arbeid i barnehagen skal gjenspeile unikheden til hvert enkelt barn, gjennom at barnet skal få bli kjent med seg selv, hverandre og samfunnet rundt. Alle barna skal oppleve seg selv som et fullverdig menneske, som det menneske det er. Samtidig som barna skal oppleve læring og mestring, lek og utforskning i en meningsfull barnehagehverdag sammen med autoritative voksne, og dermed avslutte barnehagetiden med en ryggsekk full av mange gode erfaringer.

Våre kjernekomponenter som personalet skal ha et ekstra fokus på er «et inkluderende barnehagemiljø» og «bærekraft». Dette skal vise igjen i alle våre handlinger i hverdagen.

Bærekraftige barn

Å arbeide med bærekraftig utvikling i barnehagen skaper **bærekraftige barn** som leker og lærer, trives og mestrer og utvikler seg i felleskapet. Bærekraftige barn tar vare på hverandre, de lytter og er nysgjerrige. De er trygge på seg selv og på hverandre. De kjenner igjen egne følelser og vet hvordan de skal håndtere de. De er kreative og gode på konfliktløsning. Bærekraftige barn vet at de er unike og at det finnes kun en av meg – jeg er god nok som jeg er! De har respekt for seg selv og omgivelsene, og har kunnskap om verdier, demokrati og mangfold. De vet hva de kan bidra med i samfunnet og ytrer sine meninger. Bærekraftige barn tenker kritisk, handle etisk og viser solidaritet. Å være bærekraftig handler om noe mer enn miljøet, det handler om noe bra som varer gjennom hele livet og videre generasjoner. Det er en anerkjennelse av at **vi bare har en klode**, og at det er i vår interesse å ta vare på den.

Barns medvirkning

Vi i barnehagen

Kort om Myrå barnehage

Myrå Barnehage ble ferdigstilt og åpnet i mai 2017. Barnehagen vår består av seks avdelinger, hvorav tre er for barn mellom 1-2 år og tre for barn mellom 3-6 år. **Magisk plassert** i det vi mener er **hjertet av Randaberg**, med kort vei til interessante steder og nydelige turområder i landsbyen vår. Randaberg Arena, Randaberghallen, biblioteket og turområder som Foren, Odnaberget, Vanntårnet og ikke minst friluftsområdet i Myrå. Basert på den nære tilknytningen til Myrå, har alle våre avdelinger navn etter nettopp "Livet i Myrå". Småbarnsavdelingene heter Myrull, Rumpetroll og Myrsnipe. Storbarnsavdelingene Vannlilje, Myrhauk og Froskene.

Barnegrupper og bemanning

På grunn av store endringer i barnetallet de tre siste årene har det variert litt hvor mange enheter vi skal ha her i Myrå barnehage. De barna som er under 2 år teller for to enheter, de over 3 år teller som en. For kommende barnehageår skal vi ha 126 enheter.

På **småbarns**avdeling har vi **12 barn** og en grunnbemanning på fire ansatte. På **storbarns**avdeling har vi **18 barn** med tre ansatte.

I Myrå Barnehage har vi en styrer i 100% stilling og en assisterende styrer i 50% stilling. I tillegg kan vi søke om ekstra bemanning tildelt etter søknad på enkelt barn.

Personalets kompetanse

Vi har **utdannede barnehagelærere** i alle pedagogisk leder stillinger. I tillegg har flere av de pedagogiske lederne videreutdanning iblant annet utviklingsarbeid, barns språkutvikling og språklæring og profesjonsveiledning. En stor del av de ansatte har **fagbrev** i barne og - ungdomsarbeiderfaget, og vi **heier** frem flere assistenter på veien mot fagbrevet. I løpet av året 23-24 vil fire nye assistenter avlegge fagprøven. To av de ansatte skal det kommende året skrive masteroppgave for å øke kompetansen sin ytterligere.

Barnehagens utforming og fysiske miljø

I barnehagen vår er avdelingene spesielt utformet med tanke på lek og samspill, samt godt tilrettelagt for måltid og stell. Garderober har god plass som gir rom for lærings situasjoner på veien mot selvstendighet.

Avdelingene våre er bygget med tanke på en lett tilgang mellom nabo-avdelingene, med de muligheter det gir oss i hverdagen for å samarbeide. I **hjertet** av barnehagen har vi fellesrommet vårt, et **flerbruksrom** med muligheter til fellessamlinger, fysisk aktivitet og rollelek. Fellesrommet er innrammet av et hav med barnebøker i ulike sjangrer. Fellesrommet vårt blir også brukt ved felles arrangementer, fysisk aktivitet og ulike utstillinger vi har i barnehagen.

Egen kokk og fokus på sunn mat

Vi er så heldige å ha en egen kokk som lager sunne og varierte lunsjretter fra bunnen av tre dager i uka. Fokuset ligger på sesongbaserte råvarer og variasjon. Vi tilpasser maten etter behov, både i forhold til intoleranser og religion - alle barn får et **likeverdig mattilbud** hos oss.

Forpliktelser

Barnehagens samfunnsmandat

Å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og å fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling, i samarbeid og forståelse med barnas hjem, ses som barnehagens samfunnsmandat. Lek, omsorg, læring og dannelse skal ses i sammenheng, og i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid skal barnehagens verdigrunnlag formidles, praktiseres og oppleves. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier slik som for eksempel respekt for menneskeverdet og naturen, nestekjærlighet, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

FNs barnekonvensjonen

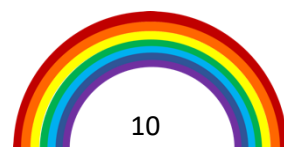
På samme måte som for oss voksne gjelder menneskerettighetene for barna, og barna har krav på spesiell beskyttelse. I Myrå barnehage er vi opptatt av å følge det som er fastsatt i FNs barnekonvensjon og ser det som vårt ansvar at hvert enkelt barn får sine rettigheter oppfylt. Barns rett til å bli hørt og til å gi uttrykk for sine synspunkter ("barns medvirkning", art. 12 nr. 1) er derfor av stor betydning for oss. Også "barnets beste" (art. 3 nr. 1) er et overordnet prinsipp for oss. Dette betyr at alle handlinger og avgjørelser som berører barnet, skal ha **barnets beste** som grunnleggende hensyn.

Barnehageloven

Myrå barnehage drives i samsvar med "Lov om barnehager". Barnehageloven er fastsatt av Kunnskapsdepartementet som barnehagenes øverste myndighet og stiller en del krav til hvordan barnehagen skal drives. Disse overordnede bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver tar vi på alvor og arbeider for å opprettholde høy kvalitet i alle deler av barnehagedriften.

Rammeplanen

"Rammeplan for barnehagen" utleder samfunnsmandatet barnehagen har gjennom barnehageloven. Den er forskrift til loven og dermed forpliktende for oss i Myrå barnehage. Dessuten er rammeplanen i likhet med årsplanen et pedagogisk arbeidsdokument for oss i Myrå barnehage. Den er et viktig utgangspunkt for tverrfaglig samarbeid og informerer om hva foreldre og barn kan forvente av barnehagen.

Satsingsområder i barnehagene i Randaberg

Felles pedagogisk plattform for barnehagene i Randaberg

I barnehagen skal barna oppleve tilhørighet og fellesskap, lek og læring sammen med kompetente voksne

Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Kommunikasjon og språk

Et inkluderende miljø for lek, omsorg, læring og danning

Håndtering av utfordrende atferd

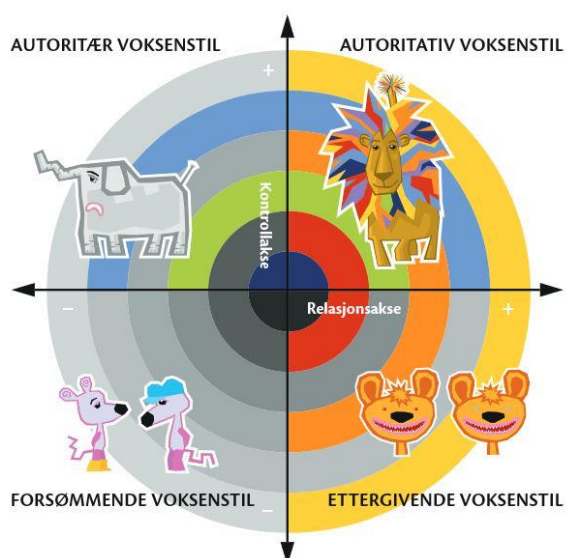
Organisasjonsutvikling

Videreføring av satsninger

Være sammen Randaberg

Tidlig sett

Interkulturell kompetanse

Vi fokuserer på relasjonsbygging og den kompetente ansatte. Vi skal være varme og grensesettende, dette kalles den autoritative voksenstilen. Vi skal ta barnets perspektiv, speile, lytte og anerkjenne barnet. Det er viktig for oss at barna kjenner oss og er trygge på oss når vi setter grenser og stiller krav

[Kvalitetsplan for Randabergbarnehagen \(google.com\)](#) (trykk direkte på linken)

Regional kompetanseordning - ReKomp

Myrå barnehage er en del av ReKomp, regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagen. ReKomp skal bidra til at barnehager utvikler sin pedagogiske praksis. Målet med deltakelsen er å **sikre at alle barn får et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet i tråd med rammeplanen**. ReKomp har utviklet en møteplass for barnehager som kalles for

lærende nettverk. Nettverket er til for at en sammen skal utforske erfaringer og kunnskap med hensikt i å lære og utvikle egen praksis i barnehagefeltet og er ment som en støtte til eget barnehagebasert kompetanseutviklingsarbeid. Vi ønsker å styrke barnehagen som lærende organisasjon og stadig øke kompetanse og kapasitet. Det krever nysgjerrighet på egen praksis knyttet til overordnet mål om høy kvalitet og økt likeverdig tilbud for alle barn.

Å være en del av et lærende nettverk gir oss rom for læring og kollektiv refleksjon og læring. Våren 2023 ble det etablert et "Lærende nettverk" for pedagogiske ledere i Randaberg kommune. Dette nettverket er et partnerskap mellom UIS, PPT og styrka barnehage, der alle deltakerne er likeverdige partnere. Formålet med nettverket er å styrke rollen som pedagogisk leder.

En av våre småbarnsavdelinger har søkt og fått kompetansemidler for å drive sitt eget utviklingsarbeid med bærekraft som tema. Vi ser frem til å dra nytte av deres kunnskap og erfaringer, og de vil bidra til ny læring i hele organisasjonen. Deling av kunnskap vil styrke vår forståelse og praksis innen bærekraft. Vi gleder oss til å følge prosessen, lære mer og se resultatene av deres innsats.

Foreldreveiledning - et lavterskel tilbud

Foreldreveiledning i regi av «Barnehagelaget» er et lavterskel tilbud som er initiert av dere foreldre og barnehagene selv. Det er i tråd med kommunen sin satsing med tidlig innsats, en modell for å bli bedre til å ivareta barn, unge og foreldre.

Alle barnehager i kommunen har et tilbud om foreldreveiledning, og i vår barnehage stiller **Dijana Serdarevic** til deres disposisjon og bidrar med sin kunnskap og kompetanse innen atferd, utvikling og det psykososiale. Vi har nå hatt tilbudet om foreldreveiledning i tre år, og mange har benyttet seg av det og gir gode tilbakemeldinger på at dette er nyttig.

Dere foreldre og vi i personalgruppen møter barnet på hver sin arena, og vi kan derfor ha ulik kunnskap om barnet. Et samlet blick og felles refleksjon kan bidra til en mer helhetlig og nyansert opplevelse som grunnlag for godt samspill med barnet.

Dette tilbudet gir deg mulighet til å ta opp temaer og ting som til tider kan oppleves utfordrende, og som angår din rolle som forelder. Mulighetene er mange, og i et trygt felleskap kan vi sammen finne det du trenger for å lykkes: tips, råd, støtte og veiledning.

VI ØNSKER Å SPILLE PÅ LAG MED DEG SOM MOR/FAR.

Ta kontakt om du ønsker veiledning/støtte eller om det er noe du lurer på. Pedagogisk leder kan også bidra med å opprette kontakt med Dijana. Godt samarbeid mellom barnehagen, foreldre og veileder har alltid **barnets beste i fokus**.

dijser@randabergbarnehagen.no eller via ped. leder på avdelingen.

Pedagogisk rammeverk for Myrå Barnehage

I Myrå Barnehage har vi et pedagogisk rammeverk som er bygget på Rammeplanen (2017). Rammeplanen legger føringer og krav til det pedagogiske arbeidet og verdigrunnlag i alle barnehager, og dette skal være regjerende for vår virksomhet. Rammene beskrevet nedenfor er hvordan vi i Myrå Barnehage skal skape faglighet, kvalitet og progresjon i barnets utvikling.

Mangfold og gjensidig respekt

Myrå barnehage er et fellesskap med mangfold. Barnehagen som sosialiseringsarena gir barn, foreldre og ansatte en unik mulighet. I barnehagen møtes alle, på tvers av kulturer og bakgrunner, til et fellesskap. Barnehagen skal være en brobygger i mangfoldet, og hver enkelt **FAMILIE** skal få sin identitet speilet, anerkjent og prissatt.

Vi i Myrå skal støtte, styrke og følge opp barna ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger. I vår barnehage skal vi gi felles erfaringer og synliggjøre verdien av fellesskap. Vi skal lære av hverandre og fremme nysgjerrighet og undring over likheter og unikheter. Dette gjør vi gjennom bevisst arbeid med ulike tema og prosjekter som f.eks. «Jeg er unik», «Meg i verden - vår planet» og «Være sammen». Barna i Myrå lærer at det er normalt å være forskjellige.

Barnehagen skal være preget av **åpenhet og raushet** der mangfold brukes som en ressurs. Vi skal synliggjøre variasjoner i verdier, religion og livssyn. Samtidig som vi bygger stolthet over barns identitet og kulturell tilhørighet.

Synliggjøring bidrar til at barn utvikler positiv identitet, et godt selvbilde og selvtilit. Ved å synliggjøre skaper vi **et felles «VI»** hvor det er plass til alle.

I vår barnehage arbeider vi med å utvikle vår kunnskap om interkulturell kompetanse. Foreldresamarbeid har en sentral plass og er preget av respekt og toleranse. Dette er med på å bidra til at alle barn får et likeverdig barnehagetilbud. Samtidig er det viktig å understreke at foreldre er barnas største forbilder, og MÅ være bevisst sin rolle.

Tilhørighet, vennskap og fellesskap

I Myrå barnehage er vi opptatt av at alle skal ha noen å leke med. Det er trygt å ha en lekevenn! Å delta i lek og få venner er avgjørende for barns trivsel.

Fellesskap handler om inkludering. Det å være en del av et fellesskap betyr tillit, **tilhørighet**, vennskap og trivsel. Å tilhøre en gruppe gir barna trygghet og sosial tilknytning. **Fellesskap** er grunnlag for vennskap. **Vennskap** bidrar til en følelse av deltakelse, som igjen bidrar til positiv selvfølelse. Tema vennskap er en viktig del av barnas hverdag.

Personalet i Myrå skal bygge relasjoner preget av trygghet og respekt. Vi skal være gode sekundære omsorgspersoner for barna. Fremme positive handlinger, forebygge mobbing og krenkelser og støtte barnas sosiale utvikling er også sentralt.

Danning, omsorg, lek og læring

Rammeplanen beskriver at danning, omsorg, lek og læring alltid skal ses i en sammenheng. De ulike elementene vil være i en gjensidig påvirkning og utfylle hverandre.

Danning

Danning skjer i barnets samspill med verden rundt seg. Det er en prosess som skjer gjennom hele livet, og for at den skal kunne utvikle seg trenger man refleksjon. Barna regnes som en aktiv deltaker i eget liv. Det er de voksnes plikt å veilede barna, men samtidig respektere deres egenverdi og selvstendighet. Danning skjer der det er trygghet og gjensidig respekt fra alle parter. Den skjer ut fra barnehagens verdigrunnlag, den voksnes erfaringer og i nært samarbeid med hjemmet. Vi voksne i Myrå skal være gode, tilstedeværende samtale- og samhandlingspartnere, men ikke minst veiledere. Vi skal vise interesse i å høre hva barna har å si og stille gode spørsmål.

Omsorg

God omsorg er grunnlaget for god utvikling, læring, trygghet og en følelse av å være ønsket og satt pris på. Alle barn skal oppleve at vi voksne ser dem, lytter til dem, anerkjenner dem, undrer seg sammen med dem og opplever å bli forstått. I Myrå barnehage er vi voksne opptatt av **god omsorg** og at alle barn skal få dekket sine behov når det gjelder stell, mat og søvn. En viktig del av omsorgen handler om å anerkjenne barns følelser, å lytte og vise interesse for det barna forteller oss, enten i **ord** eller gjennom **kroppsspråk**. I Myrå barnehage behandler vi barna med respekt og tiltro, og det skal alltid finnes voksne i nærheten som er responsive og tar seg tid til å dele barnas tanker og følelser, både i gruppe og individuelt. Hensikten er at alle barn skal føle seg trygge og godt ivaretatt, og at vi i personalet finner veier å balansere humor og raushet med faste rammer og tydelig grensesetting med **kjærlighet**. Omsorg er også når de voksne reflekterer sammen om hverdagen i barnehagen, og om hvordan vi kan tilrettelegge for enkelt barn og barnegruppen.

God omsorg handler også om å skape **gode relasjoner til foresatte**. Det er viktig at foresatte opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen. God relasjon mellom ansatte og foreldre smitter over på barna som fører til trivsel, tilhørighet og trygghet i barnehagen.

Lek

Leken har en sentral plass i barnehagehverdagen. Lek er barns måte å oppleve verden på. Lek har en **egenverdi**, og det er gjennom den barna får muligheten til å skape og opprettholde vennsksrelasjoner, utvikle sosial kompetanse og uttrykke seg selv. Det å leke er viktig både fordi det er **lystbetont** og fordi det er barns fremste læringsarena. I Myrå barnehage er vi bevisst på dette og legger dermed **stor vekt på lek** og store deler av dagen både inne og ute handler nettopp om leken, både den fri og voksenstøttet lek. Vi har opprettet en egen lekepatrulje i barnehagen, som består av tre av de eldste barna og en voksen som rullerer jevnlig. Lekepatruljen har egne refleksvester og magetasker med plaster og papir, for trøst og hjelp. Vi har egne lekepatruljen lekekasser som er laget ved hjelp av gjenbruk av det vi har i barnehagen, som patroljen velger og har ansvaret for å gjennomføre. Hensikten er et inkluderende barnehagemiljø, hvor alle har en lekevenn.

Barna lærer å hjelpe, ta hensyn, være inkluderende, trøste, fremme seg selv og dele. I leken møter barn ulike utfordringer og konflikter slik at barna må være kreative, finne gode løsninger, ideer, argumentere og bruke språk. De får se seg selv gjennom andres øyne, reflektere over sine handlinger og se likheter mellom seg og andre. Dette er med på å skape barnets selvbilde og identitet.

Læring

Lek er læring!

Barn lærer best gjennom samhandling med barn og voksne hvor kommunikasjon er en grunnleggende faktor. Gode varme relasjoner mellom voksen og barn, er grunnlaget for et godt læringsmiljø. Videre vektlegger vi **helhetlig læring** med barnet som en del av et større sosialt fellesskap. Barnet er aktør i eget liv og lærer med hele seg, gjennom bruk av sansene, lek, erfaring, interesse, utforskning og mestring. Her er **trygge rammer**, med nære, varme relasjoner til voksne, sammen med barnets indre motivasjon, en grunnleggende forutsetning for læring. For barn i barnehagen er opplevelsesaspektet en viktig ingrediens når det gjelder læringsforløpet. Vi må derfor gi rom for at barna får oppleve og assosiere på sin egen måte i forhold til temaer vi arbeider med i barnehagen.

Språk og kommunikasjon

Språk er lek og lek er språk!

Språket utvikles og læres gjennom lek. I Myrå skal barna «bade i språk», det vil si at barna vil møte et rikt språk i ulike kontekster og på den måte tilegne seg nye språklige ferdigheter og utvikle sin egen språkkompetanse. Språk er et redskap for å organisere og systematisere våre erfaringer. Språket har mange former, og kommunikasjon foregår både gjennom ord, kroppen og tegn. Derfor har vi i Myrå valgt å bruke **tegn til tale**, som en støtte for utviklingen av verbalspråket. Samtidig som vi skal anerkjenne alle barns kommunikasjonsmåter.

Vår barnehage skal være et sted som fremmer barns kommunikasjon og språkutvikling i omgivelser der voksne er bevisst sin rolle som språklige forbilder. I barnehagen vår har vi både barn, foreldre og ansatte med ulike morsmål. Språklig mangfold er en ressurs og vi voksne i Myrå jobber stadig for å støtte barnas utvikling i både norsk og morsmål.

Medvirkning

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Vi kan se på medvirkning som **individuell** eller i **fellesskap**. Begge formene er viktige og krever gjensidig kommunikasjon hvor de voksne ivaretar barnets initiativ og bygger videre på det sammen med barnet eller barna.

Barnehage er et fellesskap og barnas innspill og bidrag i dette fellesskapet former dagen vår og skaper lærings situasjoner. Vi voksne i Myrå stiller åpne spørsmål, vi fokuserer like mye på «du» som «dere». Vi skaper engasjement og undrer oss sammen med barnet.

LYTTER, SER, GIR TID!

Bærekraftig utvikling

Myrå Barnehage ligger i naturskjønne omgivelser og naturen er en stor del av barnas hverdag. Barna gjøres bevisst på gode holdninger og verdier og lærer å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna lærer å bry seg om naturen og fremtiden til verden vi lever i. Vi skal legge grunnlag for barnas evne til kritisk tenkning, handle etisk og vise solidaritet. Vi fokuserer på at alle små og store miljøriktige handlinger gjør en forskjell.

Barna skal gjøre erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelser og naturen. Samtidig skal barna bli kjent med nærområdet og dets ressurser, og ta disse i bruk. I Myrå har vi fokus på søppelsortering og vi har en egen kjøkkenhage hvor vi dyrker egne grønnsaker og urter og barna er med på ferden **fra jord til bord**. Vi voksne bidrar til å gi barna gode holdninger ifht å «ta vare på det man har» behandle leker med respekt slik at de ikke blir ødelagt, gjenbruk, arve klær og dele med hverandre. I barnehagen vår organiseres det **miljødag** en gang i måneden hvor barna er med på å rydde, sortere, organisere både inne og uteområdet. Dagen skal være en viktig arena for barna til å bidra til et bærekraftig miljø og lære om viktigheten av felleskap og samarbeid. Gjennom felles innsats tar vi vare på barnehagens omgivelser og utvikler en følelse av felleskap i arbeidet for miljøet.

Livsmestring og helse

Barnas psykiske og fysiske helse skal fremmes. Vi skal bidra til barnas trivsel, mestring, livsglede, **forebygge** mobbing og krenkelse. Vi skal være et **trygt og utfordrende sted** der barna kan prøve ulike sider ved samspill, felleskap og vennskap. Barna får støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser.

Barna skal ha mulighet til ro, avslapping og **hvile**. Barnehagen er en arena for fysisk aktivitet og vi legger vekt på å fremme barnas bevegelsesglede og motorisk utvikling. Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek, sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger. Barna skal få et grunnlag for å utvikle matglede og **sunne helsevaner**. Vi tilbyr et variert kosthold, med hjemmelagde måltider som er forberedt av vår dyktige og kunnskapsrike kokk.

Barna skal oppleve å bli tatt på alvor, både det de uttrykker gjennom sine **følelsesuttrykk** og gjennom språket. De skal oppleve voksne som lytter, ser, respekterer og bekrefter dem. Barnehagepersonalet har et bevisst forhold til at barna kan bli utsatt for vold og overgrep, og vet hvordan vi kan forebygge og oppdage dette. Barn skal bli kjent med kroppen sin og utvikle bevissthet om egne og andres grenser, både i hverdagen og gjennom det pedagogiske opplegget "Jeg vil vite" som retter spesielt fokus på det.

Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Barnehagen som en lærende organisasjon og pedagogisk virksomhet har som oppgave å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For oss i Myrå barnehage er derfor planlegging og vurdering av vårt pedagogiske arbeid grunnlaget for alt videre arbeid. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barn som trenger ekstra støtte skal få det gjennom et tilrettelagt allmennpedagogisk tilbud, hvis det er behov også gjennom spesialpedagogisk hjelp (sakkyndig vurdering kreves).

Planlegging	Vurdering	Dokumentasjon
Grunnlag for langsiktig og systematisk tenking og handling	Beskrivelse, analyse og fortolkning av det pedagogiske arbeidet ut fra planer, barnehageloven og rammeplanen	Synliggjøring av personalets arbeidsmåter for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen
Bidrar til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegrupper	Sikring av et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen for alle barn	Inngår i barnehagens arbeid med planlegging og vurdering
Synliggjøring av Myrå barnehage sin fortolkning og realisering av rammeplanen	Felles refleksjoner i personalgruppa som utgangspunkt for videre planlegging og gjennomføring	Utvikling av den pedagogiske virksomheten
Utgangspunkt for refleksjon og utvikling	Læring av egen praksis og utvikling av Myrå barnehage	Informerer om hva barn opplever, lærer og gjør i barnehagen
Årsplan og periodeplaner som arbeidsredskaper	Fortløpende observasjon og vurdering av barnets trivsel og allsidig utvikling	Etisk perspektiv ligger til grunn og sikrer barns rett til vern om sin personlige integritet
	Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå	

Tilvenning

Tilvenning / overgang hjem - barnehage

Å starte i barnehage er ofte barnets første møte med en overgang som vil ha stor innvirkning på livet. Det er en ny og viktig periode for barnet selv, og for hele familien. For at barnet skal få en best mulig start i sin nye hverdag er det viktig at det legges til rette for en god tilvenning. Å sørge for at **barnet og foreldrene** får en positiv opplevelse av barnehageoppstarten, er det beste utgangspunktet for barnets videre trygghet og trivsel i barnehagen. De første dagene og møtet med oss voksne og barnehagens rutiner legger grunnlaget for tilliten mellom familien og barnehagens ansatte.

Tilvenningen skal skje på **barnas premisser**, og må tilpasses det enkelte barnet. Det er derfor viktig med tett dialog mellom barnets hjem og oss ansatte i barnehagen.

Tilvenningstiden er den tiden barnet trenger for å bli trygg på sin nye hverdag, nye barn og voksne, rom, rutiner, utemiljø o.l.

Vi voksne bruker tid sammen med barnet for å skape en god relasjon, slik at barnet opplever trygghet til å være borte fra sine primære omsorgspersoner for en stund. I vår barnehage er vi inspirert av Jåttå-modellen under tilvenningsperioden, det vil si at vi har barnet som unikt individ i fokus. Hvert enkelt barn er forskjellig, og tiden det tar å opparbeide tillit og trygghet vil ha store variasjoner. Tilvenningsperioden er også viktig for at foreldre skal kjenne tryggheten i å overlate **ansvaret for det kjæreste de har**. Derfor legger vi til rette for nettopp det. Tilvenningen ønsker vi derfor at skal ta minst fem dager, men som foreldre må man regne med at det ofte kan ta lengre tid.

Mål: Vi skal tilby en tilrettelagt tilvenning, slik at vi kan gi et trygt, aktivt og utforskende miljø for hvert enkelt barn fra starten av barnehagelivet.

Tilvenningen for nye barn starter allerede i april. Første del ut er foreldremøte for nye foreldre, hvor de får omvisning og utfyllende informasjon om tilvenning, barnehagehverdagen. Her er også en utmerket arena for å få svar på alle mulige spørsmål en lurer i forbindelse med en barnehage oppstart. Samtidig får de bli kjent med oss voksne i barnehagen.

Videre tilbyr vi besøks-ettermiddag, flere besøksdager og en egen "bli kjent samtale" i forkant av tilvenningen. **Trygge foreldre, gir trygge barn.**

Tilvenning / overgang liten - stor avdeling

Det er spennende å begynne på stor avdeling! Barna har store forventninger, samtidig som det er en stor overgang. De går nå fra å være eldst, til å bli yngst i flokken. Fra 12 barn på liten avdelingen til 18 barn på stor avdeling. Det er derfor viktig å gi dem en trygg og god overgang fra liten til stor avdeling.

Mål: Vi skal tilby en tilrettelagt tilvenning, med fokus på barnet og dets behov. Slik at vi kan gi en trygg og god overgang fra en mindre til en større gruppe, for alle barn.

Fra april kommer barna jevnlig på besøk sammen med en trygg voksen. Vi har en fast besøksdag i uken, hvor en liten gruppe barn og faste voksne tar dem inn i hverdagen på stor avdeling. Her står utforskning, bli kjent og lekegrupper i fokus. Vi legger også til rette for barns medvirkning, og har spontane besøk ut ifra barnas behov og ønsker underveis. For oss er det viktig at tilvenningen går over tid med kontinuitet og god kvalitet som gir barna tillit og tilhørighet til den nye avdelingen.

Tilvenning / overgang barnehage - skole

I vår barnehage er KLAR-klubben et pedagogisk opplegg for de eldste barna i barnehagen.

De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en **sammenheng mellom barnehagen og skolen**. Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og **tro på egne evner**. Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen. Vi ønsker å skape trygghet rundt skolestart og vil derfor bruke mye tid på forberedelser, samtaler og undring rundt hva skole er, hvorfor går vi på skole, og det som vil møte dem på skolen. For å sikre en **god overgang** til skolen, vil vi i KLAR-klubben arbeide med en del begreper og situasjoner som barna vil møte i skolen (for eksempel hva er friminutt, og hva gjør vi i friminuttet).

Vi vil rette oppmerksomheten på de grunnleggende sosiale ferdigheter og vil derfor legge stor vekt på vennskap, undring, samspill, lagarbeid, turtaking og nysgjerrighet. Vi skal ikke drive undervisning, men la barna oppleve skoleforberedende aktiviteter gjennom **lek** med tall, språk, bokstaver og mengder.

I Randaberg kommune har vi valgt ut tre sanger, tre regelleker og tre eventyr som vi jobber med gjennom året. Disse er nøye utvalgt for å gi barna en trygghet og forberede dem på overgangen til skolen og SFO. Disse "grenseobjektene" fungerer som felles referansepunkter og gir barna en følelse av kontinuitet og kjennskap til kjente elementer når de starter på skolen og SFO.

Plan 2022-2025 - Plan overgang barnehage-skole sfo (5).docx

Barnehagens samarbeidspartnere

Barnehagen er en del av tjenesteområdet Oppvekst, som består av skole, barnevern, PPT, helsestasjonen, familieteamet og barnehagene. Kommunene har ansvar for at de ulike tjenestene for barnefamilie er godt koordinert. For at barn og foreldre skal få et best mulig helhetlig tilbud til beste for barns oppvekst og utvikling, kreves det at barnehagen samarbeider med andre tjenester og institusjoner i kommunen. Tverrfaglighet og helhetlig tenkning bør derfor stå sentralt. Både foreldre og barnehage kan ha behov for å samarbeide med ulike hjelpeinstanser. Ved samarbeid må bestemmelsene om taushets- og opplysningsplikt i barnehageloven overholdes, i tillegg til at foreldrene må gi samtykke til at vi kan kontakte andre instanser i kommunen.

Våre nærmeste samarbeidspartnere i Randaberg Kommune

- PPT (Pedagogisk psykologisk tjeneste)
- Fysio -og ergoterapeut
- Helsestasjonen
- Barnevernet
- De andre barnehagene
- Skolene
- Randaberg kulturskole
- Biblioteket
- Randaberghallen og Randaberg Arena
- Teknisk drift

Randaberg - en trafikksikker kommune

Randaberg barnehagene har sammen med resten av kommunen inngått en avtale med Trygg Trafikk om å være trafikksikre virksomheter. For barnehagene i kommunen betyr det at vi må gjennomføre en del aktiviteter knyttet til trafikksikkerhet både med barna i barnehagen, men også opp mot foreldrene. Når vi skal på tur med turbusser eller offentlig transport må vi sørge for at det er i henhold til Trygg Trafikk sine anbefalinger.

Barna i barnehagen vil få lære seg om bruk av refleks, sykkelhjelm og bilbelte. Barna vil også få kunnskaper om trafikkregler for fotgjengere.

Barnehagen har ansvar for å ivareta barnas sikkerhet i trafikken også når de kommer sammen med foreldrene. Hvis de ansatte ser barn som ikke er sikret på en tilstrekkelig måte, så blir dette tatt opp med foreldrene. Trafikksikkerhet i hente- og bringesituasjoner blir alltid tatt opp som et tema på foreldremøtet om høsten.

<https://www.tryggtrafikk.no/barnehage/>

PROSJEKTARBEID - bærekraftige barn, i dag og for fremtiden

I løpet av de siste årene har de unike avdelingene jobbet med ulike prosjekter som har bidratt til å fremme bærekraft i Myrå barnehage. Hver avdeling har tatt egne initiativer og tilnærminger basert på de fire dimensjonene for bærekraft. Vi har investert mye tid og ressurser i å utvikle vår kunnskap om bærekraft og dens betydning for barnehagens praksis. Ved å forsøke å gjøre bærekraft til en integrert del av vår barnehage, har vi sett mange positive resultater.

Gjennom årene har vi fokusert på alle de fire dimensjonene parallelt. Vi er stolt over dybden i arbeidet med økologisk bærekraft. Samtidig er vi klar over at bærekraft er en kontinuerlig prosess, og det krever tid og dybdekunnskap for å arbeide med alle dimensjonene på en likeverdig måte. Vi vil i tiden fremover arbeide med å fordype oss innen dimensjonene for bærekraft, for å utvikle vår kompetanse og praksis innenfor alle dimensjonene for å sikre en helhetlig tilnærming til bærekraft i barnehagen. Basert på økologisk, sosial, økonomisk og politisk bærekraft har våre prosjekter fordelt på de ulike avdelingene blant annet gitt barna førstehånderfaringer med naturen. Det har innebært ekskursjoner og utendørsaktiviteter med fokus på økosystem, planter, dyr og samt viktigheten av å ta vare på naturen. Vi har laget våre egne grønnsakshager, hvorav dyrking av grønnsaker har vært hovedfokus – det har gitt barna en forståelse for matens opprinnelse og ulike smaksopplevelser. Barna har fått erfare at deres stemme er viktig og at gjennom verbal og nonverbal kommunikasjon får de mulighet til å medvirke og påvirke i egen hverdag. Vi har også hatt et bevisst forhold til gjenbruk og bruk av naturmaterialer i forming og lekemiljø.

I Myrå barnehage ser vi på arbeidet med bærekraft som en kontinuerlig reise. Vi er stolte over det vi har oppnådd så langt, men vi er også bevisste på at det er mer arbeid som gjenstår. I årene som kommer skal vi fortsette med prosjektarbeid som arena for utforskning, fordyping og forståelse. Barnas nysgjerrighet og medvirkning skal ha en sentral plass i prosjektarbeidet vårt. Vi som voksne skal fungere som veiledere og sette ut spor til barna. Hvordan vi tilrettelegger og presenterer ulike ressurser og muligheter har stor betydning for hvordan prosessen utvikler seg. Et prosjekt kan starte spontant basert på barnas interesser og fenomener de er opptatt av. Det trenger ikke nødvendigvis ha en fast begynnelse eller slutt.

Våre prosjektbaserte arbeidsmåter oppfyller kravene i rammeplanen ved å gi barn muligheten til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Gjennom prosjektene arbeider vi med alle fagområdene i rammeplanen samtidig som barna får påvirke innholdet i sin hverdag. Dette gir barna muligheten til å lære om seg selv, fellesskap og verden rundt seg. Barnas medvirkning beriker ikke bare dem selv, men også hverandre og oss som ansatte. Vi ser på barnas medvirkning som en kilde til læring, utforskning og utvikling for alle involverte. Vi fortsetter å utforske nye ideer, metoder og prosjekter for å sikre at bærekraft forblir en sentral del av vår barnehages praksis. Vi ønsker å inspirere barna til å være aktive samfunnsborgere som tar ansvar for sin egen fremtid og planeten vår.

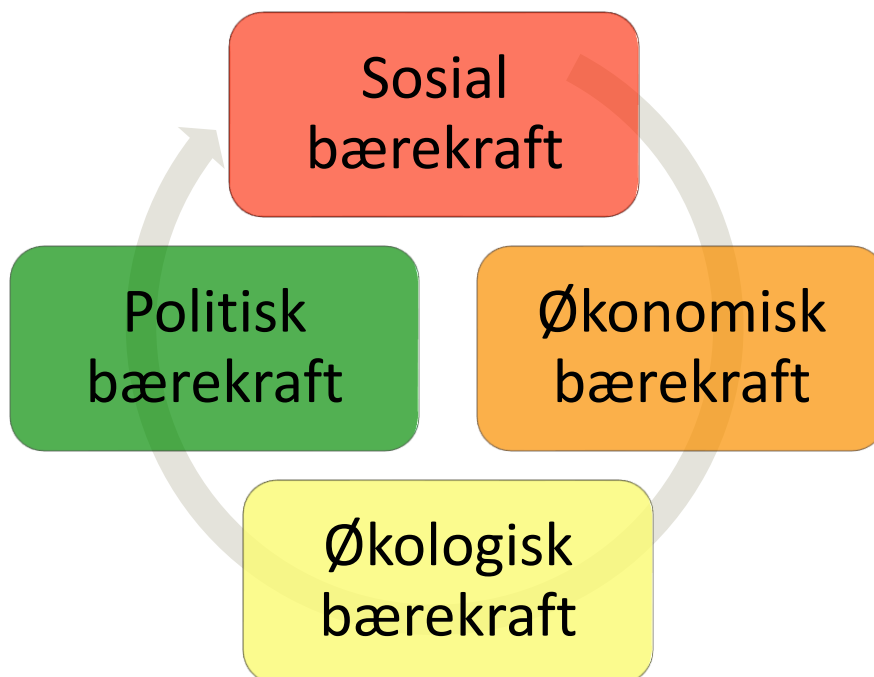

Miljøtrapp for bærekraftige barn

Miljøtrappa er et verktøy i arbeid med bærekraftig. Det gir et utgangspunkt for refleksjon og evaluering for fremdrift og progresjon i det pedagogiske arbeidet.

Bærekraftig utvikling

“Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner den (Utdanningsdirektoratet, 2017).”

Første praksis - sosial bærekraft

Sosial bærekraft handler om å arbeide med vennskap og likestilling, inkludering, likeverd og tilhørighet. Hvem er jeg? Hva gjør meg unik? Og hvem er jeg som en del av det sosiale felleskapet?

Andre praksis - økonomisk bærekraft

La barna få kjennskap og reflektere over konsekvenser av forbruk, sparing, fordele goder og skape verdier. Vi har fokus på gjenbruk og naturmaterialer - og ta vare på det vi har. Hva er verdifullt for barna?

Tredje praksis - økologisk bærekraft

La barna få kjennskap, lære og erfare om samspillet i naturen. Utforske småkryp og deres viktige rolle i naturen. Dyrke egen mat og lære om matens kretsløp fra jord til bord. Få kjennskap til jorden økosystem.

Fjerde praksis – politisk bærekraft

Å se på barna som økoborgere som forstår at de kan endre sin hverdag og sitt miljø. Fokus på barns medvirkning og hvordan de kan være med å påvirke omgivelsene rundt.

Fagområder og progresjon

Gjennom rammeplanen forpliktes vi i Myrå Barnehage til å arbeide med syv fagområder. Dette er fagområder barna vil kjenne igjen og møte når de begynner på skolen. Innenfor fagområdene skal barna oppleve progresjon. Progresjon er selve kimen i alt pedagogisk arbeid, og alle pedagogiske grunntanker vi gjør oss i barnehagen. Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Vi skal legge til rette for at barna i de ulike aldersgruppene får varierte leke-, aktivitets og læringsmuligheter. Dette vil barna få erfaringer med og oppleve gjennom prosjektarbeid med bærekraft som fundament, samt under planlagt og spontan aktivitet, lek og hverdags situasjoner i barnehagen.

Nedenfor vil dere se hvordan vi i Myrå Barnehage tilrettelegger for progresjon innenfor de syv fagområdene. Det vil tilsynelatende være viktig å påpeke at dette gir en generell oversikt over de ulike alderstrinnene - og det er rom for variasjon og individuelle forskjeller.

Kropp, bevegelse, mat og helse

“Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. (Utdanningsdirektoratet, 2017)”

1-3 åringer	3-4 åringer	5-6 åringer
Vaske hender med voksenstøtte Erfare ulikt underlag Begynnende øving på å smøre maten sin selv Øve på å kle seg selv Smake på forskjellig mat Lære å klatre opp i dissa selv Bevissthet om egen kropp, egne grenser og kroppsbeherskelse Bevege seg til musikk Trille ball Toalett-trening Perle med store perler Puslepill med store brikker Krabbe, gå, klatre gyngje -> rulle, hoppe og løpe Bli kjent med hvor møteplassen er ift brann	Vaske hender Tur i variert terreng Smøre egen mat Bli kjent med egen kropp, navn på kroppsdelene og egne grenser Mestre bruk av lekeapparatene i barnehagen Tannlege - tenner Sunn - usunn mat Regelleker, hinderløype, dans og bevegelse Kle seg selv Perle med små perler Gå på do, men med hjelp til å tørke seg Balansere, stupe kråke, hinke og hoppe Lære om brannvern, vise omsorg for andre	Selvstendighet Vasker hender Smøre egen mat Tørke seg etter dobesøk Kle seg selv og hjelpe andre Bli bedre kjent med kroppen, egne grenser - “Jeg vil vite” Perle mønster Regelleker, ringleker og ballek Fysisk aktivitet i ulendt terreng Sunn - usunn mat Hoppe paradiset Førstehjelp Disse selv Mestre mer avanserte hinderløyper Lære om brannvern Tegne innenfor strekene

Kommunikasjon, språk og tekst

“Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. (Utdanningsdirektoratet, 2017)”

1-3 åringer	3-4 åringer	5-6 åringer
Høytlesing, pekebøker, enkle bildebøker, eventyr/fortellinger med konkrete Tegn til tale, tegn til enkle hverdagsbegreper Preposisjoner Enkle sanger og sangleker Bli kjent med rim og regler Bli kjent med andre språk	Høytlesing, bildebøker, faktabøker, eventyr og fortellinger med konkrete. Tegn til tale, tegn til hverdagsbegreper Preposisjoner, adjektiv og mer variert språk Øve på fornavn og etternavn Kjenne igjen navnet sitt, bli kjent med bokstaven sin Leke med ord Sanger og sangleker Lære rim og regler Lære å si “hei” på andre språk	Høytlesing, bildebøker, faktabøker, fortsettelsesbøker, eventyr og fortellinger med konkrete. Gjenfortelle Tegn til tale, tegn til vanskelige begreper Preposisjoner, adjektiv og mer variert språk Sanger og sangleker Lære rim og regler Gjenkjenne bokstaver Skrive navnet sitt Blyantgrep Tørre å ta ordet Vitser og gåter

Kunst, kultur og kreativitet

Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon. (Utdanningsdirektoratet, 2017)

1-3 åringer	3-4 åringer	5-6 åringer
Erfare fingermaling og male med pensel, bli kjent med ulike materialer, papir, kitt, farger og lim, Lytte og bevege seg til ulike typer musikk Leke i sandkasse Bruke sansene Enkle rytmeinstrumenter Primærfarger: rødt, gul og blå Begynnende rollelek, enkel konstruksjonslek	Finmotoriske aktiviteter: tegne, klippe, male, perle og leke med kitt Dramatisere eventyr Sekundærfarger Bruke instrumenter Kjennskap til ulike materialer og formingsteknikker Tegneutvikling Sangleker Konstruksjonslek	Opplevelser av andres kunst Tegne mer detaljert og fortelle om egen tegning Dramatisere Klippe etter streker Avansert rollelek Avansert konstruksjonslek Ulike formingsteknikker

Natur, miljø og teknologi

Opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider. (Utdanningsdirektoratet, 2017)

1-3 åringer	3-4 åringer	5-6 åringer
Bli kjent og trygg i barnehagens uteområde Positive opplevelser i naturen Tur i nærmiljø Være ute i ulike typer vær Erfare å gå i variert terreng Få kjennskap til dyr og insekter Spise ute Plukke blomster Lek med vann, is og snø	Positive opplevelser i naturen Begynnende respekt for naturen Tur i nærmiljø Bli kjent med digitale verktøy, som ipad, pc og kamera Spise ute Så frø Undre seg over naturfenomener Insekter og dyr - deres utvikling Lære artsnavn på trær og blomster Så frø og oppleve utviklingen i kjøkkenhagen	Positive opplevelser i naturen Respekt for naturen Lære om økosystemet Eksperimentering/undring Digitale verktøy - ta bilder, bruke arts apper, pedagogiske spill Så frø og oppleve utviklingen i kjøkkenhagen Lage mat ute Ta vare på uteområdet vårt Undre seg over naturfenomener og dyrenes liv Miljøbevissthet

Antall, rom og form

Fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning. (Utdanningsdirektoratet, 2017)

1-3 åringer	3-4 åringer	5-6 åringer
Konstruksjonslek med klosser, duplo Øve på å pusle Øve på å telle Lære preposisjoner som over og under	Telle og sortere Klassifisere, feks dyr, frukt. Formene sirkel, trekant og firkant Erfare romfølelse Rydde og sortere Puslespill Telle spill Eventyr med tall og telling Konstruksjonslek	Koble tallbegreper mot antall Spille kort, terningspill og andre tellespill Mønster Former Måle Skrive tallsymboler Avansert konstruksjonslek

Etikk, religion og filosofi

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett.

(Utdanningsdirektoratet, 2017)

1-3 åringer	3-4 åringer	5-6 åringer
Markere tradisjonelle høytider, jul og påske Øve på forskjellen mellom mitt og ditt Sette ord på følelser Øve på konfliktløsning Relasjoner i lek Gleding	Unikhet, likheter og ulikheter Vente på tur Filosofere sammen og undre seg over eksistensielle spørsmål Toleranse, respekt og omtanke for andre Spør etter hjelp Forståelse for hvorfor markerer de tradisjonelle høytidene Lære om andre kulturer Konfliktløsning med støtte Gleding	Utvikle evnen til å løse konflikter Lære om kulturer og religioner Empati og selvregulering Julevandring i kirken Forståelse for hvorfor vi markerer de tradisjonelle høytidene Filosofiske samtaler Lære om forskjeller og likheter i ulike levesett Gleding

Nærmiljø og samfunn

Gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden.

Kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer er en del av fagområdet.(Utdanningsdirektoratet, 2017)

1-3 åringer	3-4 åringer	5-6 åringer
Bruke "min bok" Bli kjent med barnehagens inne og utemiljø Meg selv og familien min Gå turer i nærområder Gå i Randaberghallen og biblioteket	Meg selv og familien min Trafikk Få kjennskap til Norges urbefolkning, Samer Bli kjent i nærmiljøets turområder Bli kjent med den grønne landsbyen Forskjeller/likheter Erfare og få kjennskap til ulike tilbud: Randaberghallen, Randaberg Arena, bibliotek osv Yrkesgrupper Barnekonvensjonen, barns rettigheter Bærekraftig utvikling	Ta valg og se konsekvensen av et valg Yrkesgrupper Barnekonvensjonen, barns rettigheter Få kjennskap til Norges urbefolkning, Samer Tur i nærmiljø Besøke skole og få en forståelse for hva skole innebærer Erfare og få kjennskap til ulike tilbud: Randaberghallen, Randaberg Arena, bibliotek osv. Tørre å ta ordet i samling Bærekraftig utvikling

Vi har en jord. Vi har en klode.
Vi må bevare det hele, vi må dele.

Vi kan alle gjøre litt, vi kan også gjøre mye.
Vi kan starte i det små,
vi kan alle sammen begynne med å dele det vi har.
Ikke bruk og kast!
Jorda trenger hjelp!
Tenk bærekraft!

